Қазақстан Республикасы Төтенше
жағдайлар министрінің 2025
жылғы 6 қаңтардағы № 5
бұйрығына қосымша

Кәсіптік стандарт: «Азаматтық қорғаныс»

1-ші тарау. Жалпы ережелер

1. Кәсіптік стандарттың қолдану аясы: "Азаматтық қорғаныс" кәсіптік стандарты "Кәсіптік біліктілік туралы" Қазақстан Республикасы Заңының 5-бабының 5-тармағына сәйкес әзірленді, азаматтық қорғанысты ұйымдастыру және жүргізу жөніндегі маманның кәсіби құзыреттілігі саласындағы, лауазымға тағайындау, біліктілігін растау, аттестациялау, бағалау, аттестациялау, дайындау және қайта дайындау кезінде берілетін дағдыларды, машықтарды және білімдерді иеленуі талаптарды белгілейді және білім беру бағдарламаларын қалыптастыруға, соның ішінде ұйымдарда қызметкерлерді оқытуға және пайдаланушылардың кең ауқымын пайдалануға арналған: 1) қызметкерлер – кәсіпке қойылатын белгіленген талаптарды өндірісте қолдануға, олардың біліктілігін арттыруды және мансаптық өсуді жоспарлауға; 2) жұмыс берушілер – қызметкерлердің лауазымдық нұсқаулықтары мен міндеттерін әзірлеу, қызметкерлерді жұмысқа қабылдау және аттестаттау өлшемдерін қалыптастыру, сондай-ақ кадрлардың біліктілігін арттыру, дамыту, жоғарылату және ротациялау бағдарламаларын жасау кезінде; 3) аттестаттау және біліктілік жөніндегі қызметті жүзеге асыратын ұйымдар (органдар) – персоналды аттестаттау жөніндегі бағалау материалдарын әзірлеу және сәйкестік деңгейіне сәйкес қызметкерлердің біліктілік критерийлерін әзірлеу кезінде; 4) мемлекеттік органдар – еңбек нарығының мониторингі мен болжау критерийлері ретінде пайдалану үшін.

2. Осы кәсіптік стандартта мынадай терминдер, анықтамалар мен қысқартулар қолданылады:

1) салалық біліктілік шеңбері – салада танылатын біліктілік деңгейлерінің құрылымдық сипаттамасы;

2) еңбек қызметінің түрі – кәсіптерді (кәсіптерді/лауазымдарды) кәсіби стандартқа біріктіретін технологиялық процестің бөлінген аяқталған кезеңі;

3) еңбек функциясы – еңбек процесінің бір немесе бірнеше міндеттерін шешуге бағытталған өзара байланысты әрекеттер жиынтығы;

4) кәсіби міндет (міндет) – бірлік әрекеттерді орындау үшін функцияны ыдыратуға мүмкіндік беретін еңбек функциясының элементі;

5) мамандық – арнайы даярлық нәтижесінде алынған және білім туралы тиісті құжаттармен расталған белгілі бір білімді, машықты және практикалық дағдыларды талап ететін адамның еңбек қызметінің негізгі кәсібі;

6) дағды – кәсіптік тапсырманы толығымен орындауға мүмкіндік беретін білім мен дағдыларды қолдану қабілеті;

7) машық – кәсіптік міндет шеңберінде жекелеген бірлі-жарым іс-әрекетті физикалық тұрғыдан және (немесе) ақыл оймен орындау қабілеті;

8) білім – кәсіптік міндет шеңберінде іс-әрекеттерді орындау үшін қажетті зерделенген және меңгерілген ақпарат;

9) құзырет – еңбек функциясын құрайтын бір немесе бірнеше кәсіптік міндетті орындауға мүмкіндік беретін дағдыны қолдану қабілеті;

10) біліктілік – қызметкердің нақты еңбек функцияларын сапалы орындауға дайындығы, оның білімі, машығы мен дағдыларының дәрежесі;

11) біліктілік деңгейі – күрделілік, еңбек әрекеттерінің стандарттылығы, жауапкершілік және дербестік параметрлері бойынша сараланатын қызметкердің даярлық деңгейіне және құзыретіне қойылатын талаптар жиынтығы. Біліктілік деңгейі ұлттық және салалық біліктілік шеңберлері дескрипторларының деңгейі мен мазмұнына сәйкес келеді;

12) бакалавриат – білім беру бағдарламалары тиісті мамандық бойынша "бакалавр" дәрежесін бере отырып, кадрлар даярлауға бағытталған жоғары білім;

13) магистратура – жоғары оқу орнынан кейінгі білім, оның білім беру бағдарламалары тиісті мамандық бойынша "магистр" дәрежесін бере отырып, кадрлар даярлауға бағытталған;

14) білім беру ұйымдары – техникалық және кәсіптік, орта, жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білімнің білім беру бағдарламаларын іске асыратын оқу орындары, сондай-ақ жұмыс берушілердің салалық қауымдастықтарының білім беру ұйымдары;

15) азаматтық қорғаныс – Қазақстан Республикасының халқы мен аумағын қазіргі заманғы зақымдаушы құралдардың зақымдау (қирату) факторларының әсерінен, табиғи және техногендік сипаттағы төтенше жағдайлардан қорғау жөнінде бейбіт уақытта және соғыс уақытында жүргізілетін жалпымемлекеттік іс-шаралар кешенін іске асыруға арналған азаматтық қорғаудың мемлекеттік жүйесінің құрамдас бөлігі;

16) азаматтық қорғаныстың қорғаныш құрылыстары қоры – азаматтық қорғаныс бойынша санаттарға жатқызылған ұйымдардың жұмыскерлері мен халықты қазіргі заманғы зақымдаушы құралдардың зақымдау (қирату) факторларының әсерінен, сондай-ақ төтенше жағдайлар кезінде қорғау үшін арнайы жабдықталған және соған арналған инженерлік құрылыстар жиынтығы;

17) азаматтық қорғаныстың қорғаныш құрылысы – халықты қазіргі заманғы зақымдаушы құралдардың зақымдау (қирату) факторларының әсерінен қорғау үшін арнайы жабдықталған және соған арналған инженерлік құрылыс;

18) азаматтық қорғау қызметі – азаматтық қорғаудың арнайы іс-шараларын орындауға арналған

азаматтық қорғаудың басқару органдары мен күштерінің республикалық, облыстық, қалалық, аудандық жүйелері;

19) басқару пункттері – азаматтық қорғаудың басқару органдарын орналастыруға және олардың жұмысын қамтамасыз етуге арналған, техникалық құралдармен, тіршілікті қамтамасыз ету элементтерімен арнайы жабдықталған және жарақталған, мемлекеттік органдардың құрылыстары немесе көлік құралдары;

20) қазіргі заманғы зақымдаушы құралдар – зақымдаушы (қырату) факторлары адамдарды, жануарлар мен өсімдіктерді зақымдауға, объектілерді бүлдіруге немесе қиратуға, қайталама зақымдау факторларының пайда болуына есептелген, жаппай жою қаруын және қарапайым зақымдаушы құралдарды, оның ішінде зымырандық, авиациялық және атыс қаруын қамтитын құрылғылар мен құралдар;

21) эвакуациялық іс-шаралар – бейбіт уақытта және соғыс уақытында азаматтық қорғаныс бойынша санаттарға жатқызылған ұйымдардың жұмыскерлерін бөліп орналастыру, қалалар мен төтенше жағдай аймақтарынан халықты және материалдық құралдарды эвакуациялау.

3. Осы кәсіптік стандартта мынадай қысқартулар қолданылады

1) ҰБШ – ұлттық біліктілік шеңбері;

2) СБШ – салалық біліктілік шеңбері;

3) ЭҚЖЖ – экономикалық қызметтің жалпы жүктеуіші;

4) БТБА – бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығы;

5) БА – біліктілік анықтамалығы.

2-ші тарау. Кәсіптік стандарттың паспорты

4. Кәсіптік стандарттың атауы: Азаматтық қорғаныс

5. Кәсіптік стандарттың коды: O84220032

6. ЭҚЖЖ секциясын, бөлімін, тобын, сыныбын және кіші сыныбын көрсету:

O Мемлекеттік басқару және қорғаныс; міндетті әлеуметтік қамтамасыз ету

84 Мемлекеттік басқару және қорғаныс; міндетті әлеуметтік қамтамасыз ету

84.2 Мемлекеттің қоғамға қызметтерді тұтастай ұсынуы

84.22 Қорғаныс қызметі

84.22.0 Қорғаныс қызметі

7. Кәсіптік стандарттың қысқаша сипаттамасы: азаматтық қорғанысты ұйымдастыру және жүргізу жөніндегі маманның кәсіби құзыреттілігі саласындағы, лауазымға тағайындау кезінде оған қойылатын дағдыларды, машықтар мен білімдерді меңгеру, біліктілікті растау, аттестаттау, бағалау, сертификаттау, дайындау және қайта дайындау бөлігінде талаптарды белгілейді.

8. Кәсіптер карточкаларының тізімі:

1) Азаматтық қорғанысты ұйымдастыру және жүргізу жөніндегі маман - 6 СБШ-нің деңгейі

2) Азаматтық қорғанысты ұйымдастыру және жүргізу жөніндегі маман - 7 СБШ-нің деңгейі

3-ші тарау. Кәсіптер карточкалары

9. Кәсіптің карточкасы «Азаматтық қорғанысты ұйымдастыру және жүргізу жөніндегі маман»:			
Топтың коды:	2149-3		
Қызмет атауының коды:	-		
Кәсіптің атауы:	Азаматтық қорғанысты ұйымдастыру және жүргізу жөніндегі маман		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	6		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:			
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: жоғары білім (бакалавриат, маман дәрежесі, ординатура)	Мамандық: Ұлттық қауіпсіздік	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:			
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:			
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	2149-3-018 - Азаматтық қорғанысты ұйымдастыру және жүргізу жөніндегі маман 2149-3-005 - Азаматтық қорғаныс, ұтқырлық жұмыстары және өрт қауіпсіздігі жөніндегі инженер		

Қызметтің негізгі мақсаты:	Азаматтық қорғаныс саласындағы кәсіби қызметке бірыңғай талаптарды әзірлеу, еңбек нарығының заманауи қажеттіліктеріне сәйкес келетін еңбек функцияларының жүйелі және құрылымдық сипаттамасын және жұмысшылардың дағдыларына, машықларына, білімдері мен жеке құзыреттеріне сәйкес талаптарды әзірлеу.	
Еңбек функциялардың сипаттамасы		
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Техникалық құжаттамамен жұмыс, Азаматтық қорғаныс, еңбекті қорғау саласындағы нормативтік құқықтық актілердің талаптарын білу 2. Азаматтық қорғаныс іс-шараларын ұйымдастыру және жүргізу
	Қосымша еңбек функциялары:	1. Азаматтық қорғаныс мүлкін сатып алу, сақтау, есепке алу, есептен шығару және кәдеге жарату
Еңбек функциясы 1: Техникалық құжаттамамен жұмыс, Азаматтық қорғаныс, еңбекті қорғау саласындағы нормативтік құқықтық актілердің талаптарын білу	Дағды 1: Азаматтық қорғаныс және техникалық құжаттама саласындағы нормативтік құқықтық актілердің талаптарын сақтау	Машықтар:
		1. Азаматтық қорғау, еңбекті қорғау, өндірістік санитария және өрт қауіпсіздігі саласындағы нормативтік құқықтық актілердің талаптарын сақтау. 2. Табиғи және техногендік сипаттағы төтенше жағдайларда авариялық-құтқару және шұғыл жұмыстарды жүргізу кезінде қауіпсіздік шараларының сақталуын қамтамасыз ету. 3. Азаматтық қорғау саласындағы уәкілетті органның аумақтық органдарына практикалық тәжірибені ескере отырып, азаматтық қорғаныс мәселелері бойынша заңнаманы жетілдіру жөнінде ұсыныстар жіберілсін. 4. Заңнамаға сәйкес қатаң азаматтық қорғаныс іс-шараларын өткізуді ұйымдастыру.
		Білімдер:
		1. Азаматтық қорғау саласындағы заңнамалық және өзге де нормативтік құқықтық актілер. 2. Ішкі еңбек тәртібі. 3. Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария жөніндегі талаптар, өрт қауіпсіздігі талаптары. 4. Жұмыстарды қауіпсіз орындау әдістері мен әдістері. 5. Қауіпсіздік техникасының санитарлық нормалары мен талаптары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Жоқ
	Дағды 2: Азаматтық қорғаныс және техникалық құжаттама саласындағы нормативтік құқықтық актілердің талаптарын қолдану	Машықтар:
		1. Заңнамаға сәйкес қатаң азаматтық қорғаныс іс-шараларын ұйымдастыруды және жүргізуді жүргізу. 2. Азаматтық қорғау күштері мен құралдарын жедел басқару үшін қосалқы (қалалық, қала сыртындағы), қосалқы және жылжымалы басқару пункттерін құруға қатысу. 3. Құлақтандыру мен ақпараттандырудың техникалық құралдарын орналастыруды ұйымдастыру жөнінде ұсыныстар енгізу. 4. Төтенше жағдайларда халықтың тіршілігін қамтамасыз етуге қатысу. 5. Азаматтық қорғау басқармасының аумақтық кіші жүйесінің күштері мен құралдарын тұрақты әзірлікте құру және қолдау жөнінде шаралар қабылдау. 6. Азаматтық қорғау саласындағы жиындарды, оқу-жаттығуларды және жаттығуларды өткізуге қатысу. 7. Төтенше жағдайлардың алдын алу және жою жөніндегі комиссия отырысының қорытындысы бойынша азаматтық қорғанысқа қатысты тапсырманың орындалуын бақылау.

		Білімдер:
		1. Ұйымдағы азаматтық қорғанысты жүргізу жөніндегі жоспарлы құжаттардың құрылымы. 2. Азаматтық қорғаныс іс-шараларын жоспарлауға арналған бастапқы деректер. 3. Азаматтық қорғаныс жөніндегі жоспарлы құжаттарды әзірлеуге нормативтік құқықтық актілердің талаптары. 4. Төтенше жағдайлардың жіктелуі. 5. Төтенше жағдайлардың алдын алу және жою жөніндегі іс-шараларды жоспарлауға арналған бастапқы деректер. 6. Ұйымдағы төтенше жағдайлардың алдын алу және жою жөніндегі іс-шараларды өткізу жөніндегі жоспарлы құжаттардың құрылымы. 7. Топографиялық картамен жұмыс. 8. Қауіпті химиялық заттардың негізгі зақымдаушы факторлары мен қасиеттері, олардан қорғау әдістері. 9. Қазіргі заманғы зақымдану құралдарының негізгі зақымдаушы факторлары, әдістері, әдістері және олардан қорғау құралдары. 10. Азаматтық қорғаныстың қорғаныш құрылыстарының негізгі сипаттамалары мен қорғаныс қасиеттері. 11. Эвакуациялық іс-шараларды ұйымдастыру.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Жоқ
Еңбек функциясы 2: Азаматтық қорғаныс іс-шараларын ұйымдастыру және жүргізу		

	Дағды 1: Азаматтық қорғаныс мәселелері бойынша жоспарлау құжаттары мен ұсыныстарын әзірлеу	Машықтар: 1. Азаматтық қорғаныс жоспарларын әзірлеуге қатысу. 2. Ұйымдардың тұрақты жұмыс істеуі жөніндегі іс-шараларды жоспарлауға және орындауға қатысу. 3. Оқу-жаттығулар өткізу жоспарын және азаматтық қорғау саласында оқыту үшін тыңдаушылардың топтардың санаттарын жинақтау жоспарын әзірлеу кезінде ұсыныстар енгізу. 4. Азаматтық қорғауды бейбіт уақыттан соғыс уақытына ауыстыру бойынша штабтық жаттығуды ұйымдастыру және өткізу. 5. Азаматтық қорғау күштерінің жеке құраммен жасақталуы, мақсатына сәйкес міндеттерді орындау үшін қажетті мүліктің негізгі түрлерімен, аспаптармен және техникамен жарақтандырылуы, дайындыққа келтіру жоспарларының болуы жөніндегі мәліметтерді түзету. 6. Түрлі сипаттағы төтенше жағдайлар кезінде құтқару және кезек күттірмейтін жұмыстарды орындау үшін қажетті Азаматтық қорғау күштері мен құралдарын тарту жөнінде шешімдер қабылдау үшін ұсыныстар дайындау, оларды неғұрлым тиімді және пәрменді пайдалану жөнінде ұсыныстар енгізу. 7. Қалаларды азаматтық қорғаныс жөніндегі топтарға, ұйымдарды азаматтық қорғаныс жөніндегі санаттарға жатқызу жөнінде шешімдер дайындау. 8. Құзыреті шегінде ақпараттық-талдау жұмыстарын жүргізу. 9. Басқару, хабарлау және байланыс жүйелерін дамыту және оларды пайдалануға дайын ұстау жөнінде шаралар қабылдау. 10. Азаматтық қорғау күштерін дайын ұстау. 11. Уәкілетті органның ұйымдары мен аумақтық бөлімшелеріндегі лауазымды тұлғалардың тиісті санаттарын азаматтық қорғау саласында уақтылы дайындауға және қайта дайындауға жіберу. 12. Азаматтық қорғаныстың қорғаныш құрылыстарына түгендеу жүргізуді, оларды жұмыс істеуге дайын ұстауды қамтамасыз ету. 13. Қауіп туралы хабарлау және қазіргі заманғы зақымдау құралдарын қолдану, халықты іс-қимыл тәртібі туралы хабардар ету кезінде қатысу. 14. Азаматтық қорғаныстың қорғаныш құрылыстарында халықты паналау тәртібін меңгеру, қажет болған жағдайда-жеке қорғану құралдарын пайдалану. 15. Қауіпсіз реагенттер мен қондырғыларға көшіру бойынша ұйымдармен өзара іс-қимыл жасау. 16. Радиациялық, химиялық және биологиялық қорғау жөніндегі іс-шаралар кешенін ұйымдастыру. 17. Эвакуациялық іс-шараларды жоспарлау. 18. Азаматтық қорғаныс мәселелері бойынша әдістемелік құралдар, буклеттер, жадынамалар әзірлеуге қатысу. 19. Алғашқы көмек көрсете білу.

		Білімдер:
		1. "Азаматтық қорғау туралы" Қазақстан Республикасының Заңы. 2. "Азаматтық қорғаныс объектілерін құру және пайдалану қағидаларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2014 жылғы 19 желтоқсандағы № 1357 Қаулысы. 3. "Азаматтық қорғаудың мемлекеттік жүйесін ұйымдастыру және оның қызметі қағидаларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрінің 2015 жылғы 24 ақпандағы № 149 бұйрығы (нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 11097 болып тіркелді). 4. "Азаматтық қорғаныс іс-шараларын ұйымдастыру және жүргізу қағидаларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрінің 2015 жылғы 6 наурыздағы № 190 бұйрығы (нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 10716 болып тіркелді). 5. "Азаматтық қорғаныс жоспарларының құрылымын және төтенше жағдайларды жою жөніндегі іс-қимыл жоспарларының құрылымын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Төтенше жағдайлар министрінің 2014 жылғы 29 мамырдағы № 258 бұйрығы (нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 9554 болып тіркелді). 6. "Биологиялық тәуекелдерді басқару әдістемесін бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Төтенше жағдайлар министрінің 2022 жылғы 11 қазандағы № 139 бұйрығы (нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 30157 болып тіркелді).
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	жоқ
	Дағды 2: Эвакуациялық іс-шараларды іске асыру	Машықтар:
		1. Эвакуациялық органдарды құру кезінде қатысу: эвакуациялық комиссиялар, эвакуациялық комиссиялар, құрама эвакуациялық пункттер, аралық эвакуациялық пункттер; қабылдау эвакуациялық пункттері, зардап шеккен халықты қабылдау пункттері. 2. Облыстың азаматтық қорғаныс бастығына эвакуациялық (эвакуациялық қабылдау) комиссиялардың құрамы мен ережесін бекітуге енгізсін. 3. Көшіру (эвакуациялау) комиссиясы әкімшілігінің, құрама эвакуациялау пунктінің, аралық эвакуациялау пунктінің, қабылдау эвакуациялық пунктінің, зардап шеккен халықты қабылдау пунктінің үлгілік құрылымына келетін халықтың саны мен іс-шаралар көлемін ескере отырып, тиісті өзгерістер енгізуге. 4. Эвакуациялық іс-шараларды жоспарлау үшін негізгі бастапқы деректер бойынша ақпаратты өзектендіру. 5. Негізгі топтар бойынша халықтың есебін ескере отырып, эвакуациялық іс-шаралар бойынша ұсыныстар енгізу.

		Білімдер:
		1. Қазақстан Республикасының мемлекеттік құпиялар саласындағы заңнамасы. 2. "Республикалық азаматтық қорғау қызметтерінің тізбесін бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2014 жылғы 19 қарашадағы № 1210 қаулысы. 3. "Республикалық азаматтық қорғау қызметтері туралы ережені бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Төтенше жағдайлар министрінің 2014 жылғы 18 маусымдағы № 303 бұйрығы (нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 9593 болып тіркелді). 4. "Азаматтық қорғаныс іс-шараларын ұйымдастыру және жүргізу қағидаларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрінің 2015 жылғы 6 наурыздағы № 190 бұйрығы (нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 10716 болып тіркелді). 5. "Азаматтық қорғаныс жоспарларының құрылымын және төтенше жағдайларды жою жөніндегі іс-қимыл жоспарларының құрылымын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Төтенше жағдайлар министрінің 2014 жылғы 29 мамырдағы № 258 бұйрығы (нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 9554 болып тіркелді).
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Жоқ
Қосымша еңбек функциясы 1: Азаматтық қорғаныс мүлкін сатып алу, сақтау, есепке алу, есептен шығару және кәдеге жарату	Дағды 1: Азаматтық қорғаныс мүлкін құру, жинақтау және уақтылы жаңарту жөніндегі жұмысты ұйымдастыру	Машықтар:
		1. Байланыс және хабарлау құралдарымен уақтылы жабдықталуын, сондай-ақ олардың пайдалануға дайындығын бақылау. 2. Азаматтық қорғаныс мүлкін құру (өзгерту) туралы ақпаратты азаматтық қорғау саласындағы уәкілетті органның аумақтық бөлімшелеріне жіберу. 3. Азаматтық қорғаныс іс-шараларын қамтамасыз ету үшін азаматтық қорғаныс мүлкін тікелей мақсаты бойынша пайдалануды бақылау. 4. Азаматтық қорғаныс жоспарына азаматтық қорғаныс мүлкін беру пункттерін, объектілер, қоймалардан алуға және беру пункттеріне жеткізуге жауапты адамдар бойынша бөлу мерзімдерін, саны мен кезектілігін айқындау, азаматтық қорғаныс мүлкін беруді, сәйкестендіруді және тексеруді ұйымдастыру, тасымалдау үшін көлікпен қамтамасыз ету тәртібі жөнінде ұсыныстар беру. 5. Бұзылған басқару, құлақтандыру және байланыс жүйелерін қалпына келтіру бойынша уақтылы жұмыстар жүргізуді ұйымдастыруға қатысу. 6. Талаптарға сәйкес азаматтық қорғау сыныптарын жарақтандыру бойынша ұсыныстар дайындау. 7. Азаматтық қорғаныстың инженерлік-техникалық іс-шараларын ұйымдастыруға қатысу. 8. Азаматтық қорғауды қалыптастыруды уақтылы жарақтандыруды ұйымдастыруды қамтамасыз ету.

		Білімдер:
		1. "Азаматтық қорғау құралымдарын құру, ұстау, материалдық-техникалық қамтамасыз ету, дайындау және тарту қағидаларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрінің 2015 жылғы 23 сәуірдегі № 387 бұйрығы (нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 11243 болып тіркелді). 2. "Азаматтық қорғаныс мүлкін сатып алу, құру және пайдалану қағидаларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрінің 2015 жылғы 8 маусымдағы № 510 бұйрығы (нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 11587 болып тіркелді). 3. "Азаматтық қорғау құралдарына қажеттілікті айқындау жөніндегі нұсқаулықты бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Төтенше жағдайлар министрінің 2014 жылғы 29 мамырдағы № 260 бұйрығы (нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 9552 болып тіркелді). 4. "Азаматтық қорғаныс мүлкін сақтау, есепке алу, есептен шығару және кәдеге жарату қағидаларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрінің 2016 жылғы 10 маусымдағы № 611 бұйрығы (нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 13905 болып тіркелді). 5. "Жергілікті атқарушы органдардың Қазақстан Республикасы Төтенше жағдайлар министрлігінің аумақтық бөлімшелеріне және ведомстволық бағынысты мемлекеттік мекемелеріне жәрдем көрсетуі үшін материалдық-техникалық жарақтандыру, ғимараттар мен құрылыстарды салу, реконструкциялау және жөндеу тізбесін бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрінің 2015 жылғы 27 маусымдағы № 567 бұйрығы (нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 11808).
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Жоқ
	Дағды 2: Азаматтық қорғаныс мүлкін есептен шығару және кәдеге жарату жөніндегі жұмысты ұйымдастыру	Машықтар:
		1. Сақтаудың шекті мерзімі өткеннен кейін, сондай-ақ мемлекеттік стандарттарда немесе техникалық сипаттамаларда белгіленген нормативтік көрсеткіштерден ауытқулар анықталған кезде есептен шығару жөнінде шаралар қабылдау. 2. Есепте көрсетілген азаматтық қорғаныс мүлкіне тексеру жүргізу. 3. Талаптарға сәйкес ұзақ мерзімді сақтау үшін азаматтық қорғаныс мүлкін сақтаудың шекті мерзімдерін қадағалаңыз. 4. Азаматтық қорғаныс мүлкінің техникалық (сапалық) жай-күйі актісін дайындау. 5. Қазіргі уақытта белгілі бір объектінің қажеттілігін ескере отырып жаңартыңыз (жаңартыңыз). 6. Белгіленген үлгіге сәйкес азаматтық қорғаныс мүлкін кәдеге жаратуға қабылдау-беру актісін жасай отырып, азаматтық қорғаныс мүлкін есептен шығару актісін жасау.

		Білімдер:	
		1. "Азаматтық қорғаныс мүлкін сатып алу, құру және пайдалану қағидаларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрінің 2015 жылғы 8 маусымдағы № 510 бұйрығы (нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 11587 болып тіркелді). 2. "Азаматтық қорғау құралдарына қажеттілікті айқындау жөніндегі нұсқаулықты бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Төтенше жағдайлар министрінің 2014 жылғы 29 мамырдағы № 260 бұйрығы (нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 9552 болып тіркелді). 3. "Азаматтық қорғаныс іс-шараларын ұйымдастыру және жүргізу қағидаларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрінің 2015 жылғы 6 наурыздағы № 190 бұйрығы (нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 10716 болып тіркелді). 4. "Азаматтық қорғаныс мүлкін сақтау, есепке алу, есептен шығару және кәдеге жарату қағидаларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрінің 2016 жылғы 10 маусымдағы № 611 бұйрығы (нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 13905 болып тіркелді).	
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Жоқ	
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Күйзеліске тұрақтылық Тәртіптілік ұйымдастырушылық қабілеттер аналитикалық қабілеттер өзін-өзі бақылау өзін-өзі ұйымдастыру коммуникативті және орындаушылық қабілеттер командада жұмыс істеу өзара көмек нәтижеге бағдарлану		
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:			
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	6	Азаматтық қорғаныс маманы	
	7	Азаматтық қорғаныс, жұмылдыру жұмысы және өрт қауіпсіздігі жөніндегі инженер	
10. Кәсіптің карточкасы «Азаматтық қорғанысты ұйымдастыру және жүргізу жөніндегі маман»:			
Топтың коды:	2149-3		
Қызмет атауының коды:	-		
Кәсіптің атауы:	Азаматтық қорғанысты ұйымдастыру және жүргізу жөніндегі маман		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	7		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:			
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: жоғары оқу орнынан кейінгі білім (магистратура, резидентура)	Мамандық: Ұлттық қауіпсіздік	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:			

Формалды емес және информалы біліммен байланыс:		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	2149-3-018 - Азаматтық қорғанысты ұйымдастыру және жүргізу жөніндегі маман 2149-3-005 - Азаматтық қорғаныс, ұтқырлық жұмыстары және өрт қауіпсіздігі жөніндегі инженер	
Қызметтің негізгі мақсаты:	Азаматтық қорғаныс саласындағы кәсіби қызметке бірыңғай талаптарды әзірлеу, еңбек нарығының заманауи қажеттіліктеріне сәйкес келетін еңбек функцияларының жүйелі және құрылымдық сипаттамасын және жұмысшылардың дағдыларына, машықларына, білімдері мен жеке құзыреттеріне сәйкес талаптарды әзірлеу.	
Еңбек функциялардың сипаттамасы		
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Азаматтық қорғаныс мәселелері бойынша заңнамада белгіленген талаптарды зерделеу. 2. Азаматтық қорғаныс іс-шараларын ұйымдастыру және жүргізу
	Қосымша еңбек функциялары:	1. Азаматтық қорғаныс мүлкінің қорларын құру
Еңбек функциясы 1: Азаматтық қорғаныс мәселелері бойынша заңнамада белгіленген талаптарды зерделеу.	Дағды 1: Азаматтық қорғаныс бойынша жоспарлы құжаттарды жүргізу	Машықтар:
		1. Азаматтық қорғау, еңбекті қорғау, өндірістік санитария және өрт қауіпсіздігі саласындағы нормативтік құқықтық актілердің талаптарын сақтау. 2. Ұйымның аумағындағы ықтимал жағдайдың, ұйымдық-штаттық құрылымының және өндірістік қызметінің өзгеруіне байланысты түзетуге жататын азаматтық қорғанысты жүргізу жөніндегі жоспарлы құжаттардың бөлімдерін әзірлеу және уақтылы түзету. 3. Азаматтық қорғаныс іс-шараларын жоспарлау кезінде жоғары тұрған басқару органдары ұсынатын, жаудың қазіргі заманғы жеңіліс құралдарын қолдануы кезіндегі ықтимал жағдайды жалпы бағалаудан туындайтын ақпаратты қолдану. 4. Топографиялық картамен жұмыс. 5. Жоғары тұрған басқару органдары айқындайтын ұйымның қызметкерлерін, материалдық және мәдени құндылықтарын әскери қақтығыстар кезінде немесе осы қақтығыстар салдарынан туындайтын қауіптерден қорғаудың әдістері мен тәсілдерін қолдану. 6. Ұйымның қызметкерлері мен материалдық құндылықтарын қауіпсіз аудандарға эвакуациялау үшін қажетті көлік мөлшерін анықтау және бекіту. 7. Ұйым қызметкерлерін азаматтық қорғаныстың қорғаныш құрылыстарында паналау тәртібін айқындау. 8. Ұйым қызметкерлерін зақымдаушы факторлардың әсерінен қорғаудың жоғары тұрған басқару органдары айқындайтын әдістері мен тәсілдерін қолдану. 9. Жұмыста заманауи тәсілдерді, соның ішінде азаматтық қорғаныс іс-шараларын орындау үшін әзірленген қосымшаларды қолдану. 10. Азаматтық қорғаныс мәселелері бойынша жыл сайынғы негізгі іс-шаралар кешенінен ұйымның қызметіне қатысты іс-шараларды іріктеуді жүргізу.
		Білімдер:
		1. "Азаматтық қорғау туралы" Қазақстан Республикасының Заңы. 2. "Азаматтық қорғаныс объектілерін құру және пайдалану қағидаларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2014 жылғы 19 желтоқсандағы № 1357 Қаулысы. 3. "Азаматтық қорғаудың мемлекеттік жүйесін ұйымдастыру және оның қызметі қағидаларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрінің 2015 жылғы 24 ақпандағы № 149 бұйрығы (нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 11097 болып тіркелді). 4. "Азаматтық қорғаныс іс-шараларын ұйымдастыру

	және жүргізу қағидаларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрінің 2015 жылғы 6 наурыздағы № 190 бұйрығы (нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 10716 болып тіркелді). 5. "Азаматтық қорғаныс жоспарларының құрылымын және төтенше жағдайларды жою жөніндегі іс-қимыл жоспарларының құрылымын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Төтенше жағдайлар министрінің 2014 жылғы 29 мамырдағы № 258 бұйрығы (нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 9554 болып тіркелді). 6. "Азаматтық қорғаудың құлақтандыру жүйесін ұйымдастыру, бейбіт және соғыс уақытында төтенше жағдайлар кезінде халықты, мемлекеттік органдарды құлақтандыру қағидаларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрінің 2014 жылғы 26 желтоқсандағы № 945 бұйрығы (нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 10151 болып тіркелді). 7. "Халықты және азаматтық қорғау саласындағы мамандарға хабар беру, білімді насихаттау, оқыту қағидаларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрінің 2020 жылғы 2 шілдедегі № 494 бұйрығы (нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 20990 болып тіркелді). 8. "Төтенше жағдайлар мен әскери қақтығыстар туындаған кезде немесе осы қақтығыстар салдарынан қорғану тәсілдері мен іс-қимылдарға азаматтық қорғаудың басқару органдары мен күштерінің басшыларын, мамандарын даярлаудың, халықты оқытудың оқу бағдарламасын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Төтенше жағдайлар министрінің 2014 жылғы 20 мамырдағы № 235 бұйрығы (нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 9509 болып тіркелді). 9. Ішкі еңбек тәртібі. 10. Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария жөніндегі талаптар, өрт қауіпсіздігі талаптары. 11. Ұйымдағы азаматтық қорғанысты жүргізу жөніндегі жоспарлы құжаттардың құрылымы. 12. Азаматтық қорғаныс іс-шараларын жоспарлауға арналған бастапқы деректер. 13. Азаматтық қорғаныс жөніндегі жоспарлы құжаттарды әзірлеуге нормативтік құқықтық актілердің талаптары. 14. Төтенше жағдайлардың жіктелуі. 15. Төтенше жағдайлардың алдын алу және жою жөніндегі іс-шараларды жоспарлауға арналған бастапқы деректер. 16. Ұйымдағы төтенше жағдайлардың алдын алу және жою жөніндегі іс-шараларды өткізу жөніндегі жоспарлы құжаттардың құрылымы. 17. Топографиялық картамен жұмыс. 18. Қауіпті химиялық заттардың негізгі зақымдаушы факторлары мен қасиеттері, олардан қорғау әдістері. 19. Қазіргі заманғы зақымдану құралдарының негізгі зақымдаушы факторлары, әдістері, әдістері және олардан қорғау құралдары. 20. Азаматтық қорғаныстың қорғаныш құрылыстарының негізгі сипаттамалары мен қорғаныш қасиеттері.
Дағдыны тану мүмкіндігі:	Жоқ

	Дағды 2: Ұйым қызметкерлерін әскери жанжалдар кезінде немесе осы жанжалдар салдарынан туындайтын қауіптерден қорғау жөніндегі іс-шараларды жүргізу	Машықтар: 1. Ұйым қызметкерлерінің құрама эвакуациялық пункттерге баратын маршруттарын айқындау. 2. Көлік және жаяу колонналардың санын және олардың құрама эвакуациялық пункттерге бару тәртібін айқындау. 3. Эвакуациялауға жататын ұйым қызметкерлері мен олардың отбасы мүшелерінің санын есептеуді жүргізу. 4. Ұйым қызметкерлеріне әскери қақтығыстар мен төтенше жағдайлардың туындау қаупі туралы хабарлау бойынша мәтіндік және дыбыстық хабарламалар дайындау. 5. Техникалық құлақтандыру құралдарымен қамтылмаған қызметкерлерді құлақтандыру тәсілдерін айқындау. 6. Ұйымда бар техникалық хабарлау құралдарын пайдалана білу. 7. Жеке қорғаныс құралдарын беру пунктінің жұмысын ұйымдастыру. 8. Ұйым қызметкерлерін қамтамасыз ету үшін жеке қорғаныс құралдарының санын анықтау. 9. Пайдалануға жеке қорғаныс құралдарын дайындауды жүргізу. 10. Азаматтық қорғаныстың қорғаныш құрылыстарына қызмет көрсету жөніндегі қалыптастыру жұмысын ұйымдастыру. 11. Ұйым қызметкерлерін қорғау үшін қажетті Азаматтық қорғаныстың қарапайым қорғаныш құрылыстарын (жабдықтарын) салу түрін, санын және тәртібін айқындау. 12. Ұйым қызметкерлерін азаматтық қорғаныстың қорғаныш құрылыстарында паналау тәртібін айқындау. 13. Азаматтық қорғаныстың қорғаныш құрылыстарында ұйым қызметкерлерінің баспанасын есептеуді жүргізу.

		Білімдер:
		1. "Азаматтық қорғаныс объектілерін құру және пайдалану қағидаларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2014 жылғы 19 желтоқсандағы № 1357 Қаулысы. 2. "Азаматтық қорғаныстың инженерлік-техникалық іс-шараларының көлемі мен мазмұнын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрінің 2014 жылғы 24 қазандағы № 732 бұйрығы (нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 9922 болып тіркелді). 3. "Азаматтық қорғаныстың қорғаныш құрылыстарын есепке қою және есептен шығару қағидаларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Төтенше жағдайлар министрінің 2014 жылғы 30 мамырдағы № 265 бұйрығы (нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 9506 болып тіркелді). 4. "Азаматтық қорғаныс мүлкін сатып алу, құру және пайдалану қағидаларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрінің 2015 жылғы 8 маусымдағы № 510 бұйрығы (нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 11587 болып тіркелді). 5. "Азаматтық қорғау құралдарына қажеттілікті айқындау жөніндегі нұсқаулықты бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Төтенше жағдайлар министрінің 2014 жылғы 29 мамырдағы № 260 бұйрығы (нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 9552 болып тіркелді). 6. Әскери қақтығыстар мен төтенше жағдайлардың туындау және туындау қаупі кезінде қызметкерлерді хабардар ету. 7. Ұйымда бар техникалық хабарлау құралдарын пайдалану. 8. Жеке қорғаныс құралдарын алуды, беруді, қолдануды, оларға қызмет көрсетуді ұйымдастыру. 9. Баспаналар мен өзге де азаматтық қорғаныс объектілерін құру және күтіп-ұстау. 10. Азаматтық қорғаныстың қорғаныш құрылыстарының жіктелуі. 11. Азаматтық қорғаныстың қорғаныш құрылыстарына қойылатын техникалық талаптар. 12. Ұйым қызметкерлерін орналастыру үшін жоғары тұрған басқару органдары айқындаған қауіпсіз аудандардың орналасқан жері. 13. Құрама эвакуациялық пункттер мен эвакуациялық көлікке қону пункттерінің орналасқан жері мен жұмыс тәртібі.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Жоқ
Еңбек функциясы 2: Азаматтық қорғаныс іс-шараларын ұйымдастыру және жүргізу	Дағды 1: Азаматтық қорғаныс іс-шараларын жоспарлау және орындау	Машықтар:
		1. Азаматтық қорғаныс жоспарын жасау. 2. Жеке қорғану құралдарын беру тәртібін айқындау. 3. Ұйым қызметкерлерін ұжымдық қорғау құралдарымен қамтамасыз ету есебін жүргізу. 4. Азаматтық қорғаныстың қорғаныш құрылыстарында паналанғандардың есебін жүргізу. 5. Ұйым объектілерін орналастыру аумағында қауіпті өндірістік объектілерде авариялар туындаған кезде мүмкін болатын жағдайды бағалауды жүргізу. 6. Ұйым қызметкерлерін техногендік сипаттағы зақымдаушы факторлардың әсерінен қорғау әдістері мен тәсілдерін анықтау. 7. Жергілікті өзін-өзі басқару органдары ұсынған мәліметтер негізінде ұйым объектілерін орналастыру аумағында қарсыластың қазіргі заманғы зақымдау құралдарын қолдануы кезінде мүмкін жағдайды

		бағалауды жүргізу. 8. Ықтимал қирау, қауіпті химиялық ластану, радиоактивті ластану және апатты су басу аймақтарына түсетін ұйымның объектілері мен аумақтарын анықтау. 9. Ұйымның қызметкерлерін, материалдық және мәдени құндылықтарын әскери қақтығыстар кезінде немесе осы қақтығыстар салдарынан туындайтын қауіптерден қорғаудың әдістері мен тәсілдерін анықтау. 10. Ұйым қызметкерлерін жеке қорғаныс құралдарымен қамтамасыз ету есебін жүргізу. 11. Ұйым объектілерін орналастыру аумағында табиғи сипаттағы төтенше жағдайлар туындаған кезде ықтимал жағдайды бағалауды жүргізу. 12. Ұйым қызметкерлерін табиғи әсер ететін факторлардың әсерінен қорғаудың әдістері мен әдістерін анықтау. 13. Азаматтық қорғаныс міндеттерін шешу сапасын арттыруға және ұйым қызметкерлерін төтенше жағдайлардың әсер ететін факторларынан қорғауға бағытталған жыл сайынғы іс-шаралар кешенін айқындау. 14. Байланыс және хабарлау құралдарымен уақтылы жабдықталуын, сондай-ақ олардың пайдалануға дайындығын бақылау. 15. Оқу-жаттығулар өткізу жоспарын және азаматтық қорғау саласында оқыту үшін тыңдаушылардың топтардың санаттарын жинақтау жоспарын әзірлеу кезінде ұсыныстар енгізу. 16. Азаматтық қорғауды бейбіт өмірден соғыс уақытына ауыстыру бойынша құжаттарды (материалдарды) дайындау және командалық-штабтық оқу-жаттығуларға қатысу. 17. Азаматтық қорғау күштерінің жеке құраммен жасақталуы, мақсатына сәйкес міндеттерді орындау үшін қажетті мүліктің негізгі түрлерімен, аспаптармен және техникамен жарақтандырылуы жөніндегі мәліметтерді түзету. 18. Түрлі сипаттағы төтенше жағдайлар кезінде құтқару және кезек күттірмейтін жұмыстарды орындау үшін қажетті Азаматтық қорғау күштері мен құралдарын тарту жөнінде шешімдер қабылдау үшін ұсыныстар дайындау, оларды неғұрлым тиімді және пәрменді пайдалану жөнінде ұсыныстар енгізу. 19. Қалаларды азаматтық қорғаныс жөніндегі топтарға, ұйымдарды азаматтық қорғаныс жөніндегі санаттарға жатқызу жөнінде шешімдер дайындау. 20. Құзыреті шегінде ақпараттық-талдау жұмыстарын жүргізу. 21. Басқару, хабарлау және байланыс жүйелерін дамыту және оларды пайдалануға дайын ұстау жөнінде шаралар қабылдау. 22. Азаматтық қорғау күштерін дайын ұстау. 23. Азаматтық қорғауды басқару органдарын дайындауға және халықты қазіргі заманғы зақымдау құралдарын қолдану жағдайларында қорғау тәсілдері мен іс-қимылдарға үйретуге уақтылы жіберу. 24. Азаматтық қорғаныстың қорғаныш құрылыстарына түгендеу жүргізу, оларды жұмыс істеуге дайын ұстау. 25. Қауіп туралы хабарлау және қазіргі заманғы зақымдау құралдарын қолдану, халықты іс-қимыл тәртібі туралы хабардар ету кезінде қатысу. 26. Азаматтық қорғаныстың қорғаныш құрылыстарында халықты паналау тәртібін меңгеру, қажет болған жағдайда-жеке қорғану құралдарын пайдалану. 27. Қауіпсіз реагенттер мен қондырғыларға көшіру

		бойынша ұйымдармен өзара іс-қимыл жасау. 28. Радиациялық, химиялық және биологиялық қорғау жөніндегі іс-шаралар кешенін ұйымдастыру. 29. Азаматтық қорғау қызметтерінің тізіміне ұсыныстар енгізу. 30. Азаматтық қорғау құралымдарын құру, жарақтандыру және дайындау жөнінде ұсыныстар енгізу. 31. Азаматтық қорғау құралымдарын дайындыққа келтіру жоспарын әзірлеу. 32. Бақылау және зертханалық бақылау желісінің жұмысын ұйымдастыру. 33. Биологиялық тәуекелдерді талдауды дайындау. 34. Алғашқы көмек көрсете білу.
		Білімдер:
		1. "Азаматтық қорғау туралы" Қазақстан Республикасының Заңы. 2. "Республикалық азаматтық қорғау қызметтерінің тізбесін бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2014 жылғы 19 қарашадағы № 1210 қаулысы. 3. "Республикалық азаматтық қорғау қызметтері туралы ережені бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Төтенше жағдайлар министрінің 2014 жылғы 18 маусымдағы № 303 бұйрығы (нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 9593 болып тіркелді). 4. "Азаматтық қорғаудың мемлекеттік жүйесін ұйымдастыру және оның қызметі қағидаларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрінің 2015 жылғы 24 ақпандағы № 149 бұйрығы (нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 11097 болып тіркелді). 5. "Азаматтық қорғаныс іс-шараларын ұйымдастыру және жүргізу қағидаларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрінің 2015 жылғы 6 наурыздағы № 190 бұйрығы (нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 10716 болып тіркелді). 6. "Азаматтық қорғаныс жоспарларының құрылымын және төтенше жағдайларды жою жөніндегі іс-қимыл жоспарларының құрылымын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Төтенше жағдайлар министрінің 2014 жылғы 29 мамырдағы № 258 бұйрығы (нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 9554 болып тіркелді). 7. "Азаматтық қорғаудың құлақтандыру жүйесін ұйымдастыру, бейбіт және соғыс уақытында төтенше жағдайлар кезінде халықты, мемлекеттік органдарды құлақтандыру қағидаларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрінің 2014 жылғы 26 желтоқсандағы № 945 бұйрығы (нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 10151 болып тіркелді). 8. Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрінің "Халықты және азаматтық қорғау саласындағы мамандарға хабар беру, білімді насихаттау, оқыту қағидаларын бекіту туралы" 2020 жылғы 2 шілдедегі № 494 бұйрығы (нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 20990 болып тіркелді). 9. "Төтенше жағдайлар мен әскери қақтығыстар туындаған кезде немесе осы қақтығыстар салдарынан қорғану тәсілдері мен іс-қимылдарға азаматтық қорғаудың басқару органдары мен күштерінің басшыларын, мамандарын даярлаудың, халықты оқытудың оқу бағдарламасын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Төтенше жағдайлар министрінің 2014 жылғы 20 мамырдағы № 235 бұйрығы

	(нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 9509 болып тіркелді). 10. "Азаматтық қорғаныстың инженерлік-техникалық іс-шараларының көлемі мен мазмұнын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрінің 2014 жылғы 24 қазандағы № 732 бұйрығы (нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 9922 болып тіркелді). 11. "Биологиялық тәуекелдерді басқару әдістемесін бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Төтенше жағдайлар министрінің 2022 жылғы 11 қазандағы № 139 бұйрығы (нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 30157 болып тіркелді). 12. Азаматтық қорғаныс бойынша негізгі іс-шаралар. 13. Төтенше жағдайлардың жіктелуі. 14 Күшті әсер ететін улы заттардың негізгі зақымдаушы факторлары, олардан қорғану тәсілдері. 15. Қазіргі заманғы зақымданудың негізгі факторлары, олардан қорғану әдістері. 16. Азаматтық қорғаныс қорғаныш құрылыстарының негізгі сипаттамалары мен қорғаныс қасиеттері. 17. Жеке қорғаныс құралдарының негізгі сипаттамалары мен қорғаныс қасиеттері. 18. Ұйым қызметкерлерін жеке қорғау құралдарымен қамтамасыз ету. 19. Қорғаныс құрылыстарын және азаматтық қорғаныстың өзге де объектілерін құру. 20. Радиациялық қорғау режимдері және оларды енгізу тәртібі. 21. Ұйымның азаматтық қорғаныс жоспарын келісудің құрылымы мен тәртібі. 22. Ұйымның төтенше жағдайлардың алдын алу және жою жөніндегі іс-қимыл жоспарын келісудің құрылымы мен тәртібі. 23. Азаматтық қорғаныс мәселелері жөніндегі негізгі іс-шаралар жоспарын келісудің құрылымы мен тәртібі. 24. Азаматтық қорғаныс жөніндегі жоспарлы құжаттарды әзірлеуге нормативтік құқықтық актілердің талаптары. 25. Топографиялық картамен жұмыс. 26. Картографиялық құжаттарды ресімдеу кезінде қолданылатын жалпы және арнайы топографиялық белгілер, шартты белгілер.
Дағдыны тану мүмкіндігі:	-

	Дағды 2: Азаматтық қорғаныс ұйымының персоналын даярлауды (оқытуды) ұйымдастыру	Машықтар: 1. Азаматтық қорғау саласындағы уәкілетті органның ұйымдарында ұйымның лауазымды тұлғаларын даярлау (біліктілігін арттыру) есебін жүзеге асыру. 2. Азаматтық қорғаныс саласында міндетті даярлауға жататын ұйым қызметкерлерін даярлаудың нысандары мен әдістерін айқындау. 3. Ұйымның лауазымды тұлғаларын ұйымдардың тыңдаушыларын жасақтау жоспарына қосу үшін өтінімдер дайындау. 4. Ұйымда азаматтық қорғау саласында оқыту бойынша сабақтар өткізу және оларды өткізудің есебін жүргізу. 5. Азаматтық қорғау саласында, оның ішінде азаматтық қорғау құрылымдарының жеке құрамы, сондай-ақ ұйым қызметкерлері үшін оқыту бағдарламаларын әзірлеу. 6. Азаматтық қорғау саласында оқыту жүргізу үшін оқу топтарын қалыптастыру. 7. Әскери қақтығыстар кезінде немесе осы қақтығыстар салдарынан туындайтын қауіптер жағдайында ұйым қызметкерлерінің іс-әрекеттері бойынша жадынамалар мен парақшалар әзірлеу. 8. Азаматтық қорғаныс саласындағы білімді насихаттау мақсатында ұйым қызметкерлерін ақпараттандырудың техникалық құралдарын пайдалану. 9. Ұйым қызметкерлерінің әскери қақтығыстар кезінде немесе осы қақтығыстар салдарынан туындайтын қауіптерден қорғау тәсілдерін білуі бойынша конкурстар, викториналар, тренингтер өткізу.

		Білімдер:
		1. "Азаматтық қорғаудың құлақтандыру жүйесін ұйымдастыру, бейбіт және соғыс уақытында төтенше жағдайлар кезінде халықты, мемлекеттік органдарды құлақтандыру қағидаларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрінің 2014 жылғы 26 желтоқсандағы № 945 бұйрығы (нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 10151 болып тіркелді). 2. Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрінің "Халықты және азаматтық қорғау саласындағы мамандарға хабар беру, білімді насихаттау, оқыту қағидаларын бекіту туралы" 2020 жылғы 2 шілдедегі № 494 бұйрығы (нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 20990 болып тіркелді). 3. "Азаматтық қорғау құралымдарын құру, ұстау, материалдық-техникалық қамтамасыз ету, дайындау және тарту қағидаларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрінің 2015 жылғы 23 сәуірдегі № 387 бұйрығы (нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 11243 болып тіркелді). 4. Азаматтық қорғау саласындағы дайындық кезеңділігі. 5. Азаматтық қорғау саласындағы дайындық нысандары мен әдістері. 6. Азаматтық қорғауды оқытуды ұйымдастыру жөніндегі нормативтік құқықтық актілер. 7. Азаматтық қорғау саласындағы оқыту бағдарламасы. 8. Жеке қорғаныс құралдарын қолдану, оларды қолдану және қызмет көрсету тәртібі. 9. Қазақстан Республикасының Азаматтық қорғанысының даму және эволюция тарихы. 10. Әскери қақтығыстар кезінде немесе осы қақтығыстардың салдарынан туындайтын қауіптерден қорғаудың заманауи әдістері мен әдістері. 11. Ұйымда бар техникалық ақпараттандыру құралдарын пайдалану қағидалары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Жоқ
Қосымша еңбек функциясы 1: Азаматтық қорғаныс мүлкінің қорларын құру	Дағды 1: Мүлікті есептен шығаруды және кәдеге жаратуды ұйымдастыру	Машықтар:
		1. Сақтаудың шекті мерзімі өткеннен кейін, сондай-ақ мемлекеттік стандарттарда немесе техникалық сипаттамаларда белгіленген нормативтік көрсеткіштерден ауытқулар анықталған кезде есептен шығару жөнінде шаралар қабылдау. 2. Аккредиттелген зертхананың қорытындысы негізінде Азаматтық қорғаныс мүлкін сақтау мерзімдерін есептен шығару немесе ұзарту. 3. Азаматтық қорғаныс мүлкінің техникалық (сапалық) жай-күйі актісін дайындау. 4. Қазіргі уақытта белгілі бір объектінің қажеттілігін ескере отырып жаңартыңыз (жаңартыңыз). 5. Қолданыстағы талаптарға сәйкес ұзақ мерзімді сақтау үшін азаматтық қорғаныс мүлкін сақтаудың шекті мерзімдерін қадағалаңыз. 6. Азаматтық қорғаныс мүлкін кіріске алу, салу, босату, ауыстыру, жаңарту немесе есептен шығару туралы ақпарат қамтылған карточкалар бойынша азаматтық қорғаныс мүлкінің болуын есепке алуды жүргізу. 7. Азаматтық қорғаныс мүлкін есептен шығару актісі негізінде азаматтық қорғаныс мүлкін кәдеге жаратуға беру актісін жасау.

		Білімдер:
		1. "Азаматтық қорғаныс мүлкін сақтау, есепке алу, есептен шығару және кәдеге жарату қағидаларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрінің 2016 жылғы 10 маусымдағы № 611 бұйрығы (нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 13905 болып тіркелген). 2. "Азаматтық қорғаныс мүлкін сатып алу, құру және пайдалану қағидаларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрінің 2015 жылғы 8 маусымдағы № 510 бұйрығы (нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 11587 болып тіркелген). 3. "Азаматтық қорғау құралдарына қажеттілікті айқындау жөніндегі нұсқаулықты бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Төтенше жағдайлар министрінің 2014 жылғы 29 мамырдағы № 260 бұйрығы (нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 9552 болып тіркелген). 4. Қазақстан Республикасы Ішкі істер Министрінің "Қазақстан Республикасы Төтенше жағдайлар министрлігінің аумақтық бөлімшелері мен ведомстволық бағынысты мемлекеттік мекемелеріне жергілікті атқарушы органдардың жәрдем көрсетуі үшін ғимараттар мен құрылыстарды материалдық-техникалық жарақтандыру, салу, реконструкциялау және жөндеу тізбесін бекіту туралы" 2015 жылғы 27 маусымдағы № 567 бұйрығы (нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 11808).
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Жоқ
	Дағды 2: Азаматтық қорғаныс мүлкін құру, жинақтау және уақтылы жаңарту жөніндегі жұмысты ұйымдастыру	Машықтар:
		1. Байланыс және хабарлау құралдарымен уақтылы жарақтандырылуын, сондай-ақ олардың пайдалануға дайындығын бақылайды. 2. Азаматтық қорғаныс мүлкін құру (өзгерту) туралы ақпаратты азаматтық қорғау саласындағы уәкілетті органның аумақтық бөлімшелеріне жіберу. 3. Азаматтық қорғаныс іс-шараларын қамтамасыз ету үшін азаматтық қорғаныс мүлкінің тікелей мақсаты бойынша пайдаланылуын бақылау. 4. Азаматтық қорғаныс жоспарына азаматтық қорғаныс мүлкін беру пункттерін, объектілер, қоймалардан алу және беру пункттеріне жеткізу үшін жауапты адамдар бойынша бөлу мерзімдерін, санын және кезектілігін айқындау, азаматтық қорғаныс мүлкін беруді, шақтауды және тексеруді ұйымдастыру, тасымалдау үшін көлікпен қамтамасыз ету тәртібі жөнінде ұсыныстар беру. 5. Басқарудың, хабарлаудың және байланыстың бұзылған жүйелерін қалпына келтіру бойынша уақтылы жұмыстарды жүргізуді ұйымдастыруға қатысу. 6. Азаматтық қорғау сыныптарын жарақтандыру жөніндегі ұсыныстарды талаптарға сәйкес дайындау. 7. Азаматтық қорғаныстың инженерлік-техникалық іс-шараларын ұйымдастыруға қатысу. 8. Азаматтық қорғау құралымдарын уақтылы жарақтандыруды ұйымдастыруды қамтамасыз ету.

		Білімдер:
		1. "Азаматтық қорғау құралымдарын құру, ұстау, материалдық-техникалық қамтамасыз ету, дайындау және тарту қағидаларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрінің 2015 жылғы 23 сәуірдегі № 387 бұйрығы (нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 11243 болып тіркелді). 2. "Азаматтық қорғаныс мүлкін сатып алу, құру және пайдалану қағидаларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрінің 2015 жылғы 8 маусымдағы № 510 бұйрығы (нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 11587 болып тіркелді). 3. "Азаматтық қорғау құралдарына қажеттілікті айқындау жөніндегі нұсқаулықты бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Төтенше жағдайлар министрінің 2014 жылғы 29 мамырдағы № 260 бұйрығы (нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 9552 болып тіркелді). 4. "Азаматтық қорғаныс мүлкін сақтау, есепке алу, есептен шығару және кәдеге жарату қағидаларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрінің 2016 жылғы 10 маусымдағы № 611 бұйрығы (нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 13905 болып тіркелді). 5. "Жергілікті атқарушы органдардың Қазақстан Республикасы Төтенше жағдайлар министрлігінің аумақтық бөлімшелеріне және ведомстволық бағыныстағы мемлекеттік мекемелеріне жәрдем көрсетуі үшін материалдық-техникалық жарақтандыру, ғимараттар мен құрылыстарды салу, реконструкциялау және жөндеу тізбесін бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрінің 2015 жылғы 27 маусымдағы № 567 бұйрығы (нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 11808).
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	жоқ
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Дербестік және жауапкершілік Күйзеліске тұрақтылық Шыдамдылық Командада жұмыс істей білу Тәртіптілік Дәлдік ұйымдастырушылық қабілеттер аналитикалық қабілеттер коммуникативті және орындаушылық қабілеттер нәтижеге бағдарлану	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	6	Азаматтық қорғаныс маманы
	7	Азаматтық қорғаныс, жұмылдыру жұмысы және өрт қауіпсіздігі жөніндегі инженер

4-ші тарау. Кәсіптік стандарттың техникалық деректері

11. Мемлекеттік органның атауы:

Қазақстан Республикасының Төтенше жағдайлар министрлігі

Орындаушы:

азаматтық қорғаныс іс-шараларын жоспарлау және халықты оқыту басқармасының аға офицері, +7 (717) 260 21 02,

12. Әзірлеуге қатысатын ұйымдар (кәсіпорындар):

Қазақстан Республикасы Төтенше жағдайлар министрлігінің М. Ғабдуллин атындағы азаматтық қорғау академиясы

"Азаматтық қорғау саласындағы ұлттық ғылыми зерттеулер, дайындау және оқыту орталығы"

13. Кәсіптік біліктілік жөніндегі салалық кеңес: 26.12.2024 ж.
14. Кәсіптік біліктілік жөніндегі ұлттық орган: 09.09.2024 ж.
15. «Атамекен» Қазақстан Республикасының Ұлттық кәсіпкерлер палатасы: 02.10.2024 ж.
16. Нұсқа нөмірі және шығарылған жылы: Нұсқа 1, 2025 ж.
17. Болжамды қайта қарау күні: 05.01.2028 ж.